

TERVITADES TÄNAVAKULTUURI FESTIVALE!

Tänavusel aastal on Eestisse sadanud märkimisväärne arv festivale, mis keskenduvad linnaruumi rikastamisele erinevate kunstipraktikate kaudu. Tänavakunsti festivalid *Stencibility* Tartus ning *Sõnum Seinal* Pärnus, linnafestival *UIT* Tartus ning linnaruumi- ja tänavakunsti festival *Prosessifestivaali* Suvilahtis Helsingis, mille algatajaks oli Eesti Instituut Soomes. Linnafestivalide kontseptsiooniliste taotluste kohta püüab selgust luua MARIKA AGU.

TÄNAVAKUNSTI FESTIVAL STENCIBILITY

Intervjuu festivali korraldaja Sirje Joalaga

Millised on ideelised ajendid korraldamaks Stencibility festivali? Milliste kogemuste andmistele festival keskendub?

Stencibility eesmärk on tunnustada eesti tänavakunstnike nende panuse eest ühisruumi rikastamise, tõsta kogukonna tähelepanu ja teadlikkust meid avalikus ruumis ümbritseva kunsti suhtes ning edendada tänavakunstikultuuri. Esimestel aastatel oli tegemist kõige enam teavitustööga, mis väljendus näiteks fotokonkursi ja parima Tartu tänavakunstiteose valimises. Nüüd on vist see töö juba suuremas osas tehtud. Sel aastal sai edukalt alustatud kunstnike kutsumist Tartusse väljaspoolt Eestit, millega kindlasti järgnevatel aastatel jätkame. Oleme tugevalt pannud rõhku inimeste kaasamisele, juba festivali korraldamisega võivad kõik huvilised liituda – sel aastal oli meil 3-4 vabatahtlikku. Lisaks seinte maalimisele oleme alati püüdnud kaasata laiemat publikut kas näiteks fotokonkursil osalemisse või parima tänavakunstiteose valimisse, tänavu toimusid ka ekskursioonid ja filmiprogramm.

25. aprill - 12. mai 2013 Tartus

*Okeiko ja Hypnobooster
Struve tänava treppide juures*

INTERVJUU

Millist rolli esindab Stencibility tänavakunstofestival Tartu linna kujundamises? Kuidas näete festivali mõju Tartu linnale?

Nagu Vabaduse silla puhastamisloost¹ selgus, oleme me festivaliga ainuke ametlik ühenduslülina ja tänavakunstnike vahel. Võib-olla on meie organiseeritus näidanud ka linna jaoks, et tänavakunstnikud ei rapsi suvaliselt, vaid et neil on tõi taga. Kui me organiseerime igal aastal kaks uut seinapilti Tartusse juurde, siis see muudab juba füüsiliselt päris palju linnaruumi.

Millised tegevused ja üritused on festivaliga kaasnenud?

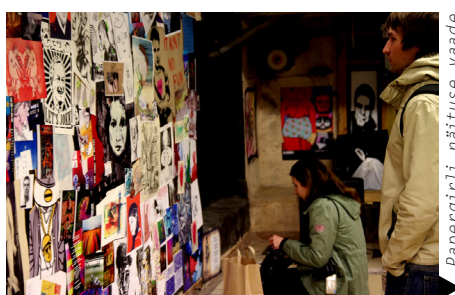
Esimesel aastal, 2010, oli Polymeris kõikide Eesti *stencil*-kunstnike kokkusaamine ja sümbolne võistlus, kus tegelikult polnudki tähtis võitja, vaid koostegemine ja üksteisega tutvavaks saamine. Teisel aastal tegi Multistab seinamaalingu Võru tänavale, ühtlasi teostati välisseinale ühiskavandi alusel seinamaaling² ning toimus parima Tartu tänavakunstiteose valimine rahvahääletusel. Kolmandal aastal teostas Satinka seinamaalingu³ Genklubis ja Maari Soekovi seinamaalingu „Ouroboros“⁴ Toomemäel Väiksel tähetornil ning toimus fotokonkurss⁵. Sel aastal oli Kaarsillal fotonäitus ja Papergirl'i näitus⁶ Tartu Linnaraamatukogu keldris, mis tipnes laekunud kunstitööde laialijagamisega jalgratastel, ning lisaks tegi prantsuse tänavakunstnik Kashink seinamaalingu⁷ Võru tänavale ning eesti kunstnikud Okeiko⁸ ja HypnoBOOSTER⁹ Struve tänava¹⁰ treppide juurde, ühtlasi toimusid rattaekskursioonid ja filmiprogramm. Peale festivali sündmuste kajastamise vahendab *Stencibility* Facebook'i leht aastaringelt Eesti tänavakunsti toimuvat.

Kashink teostamas seinamaalingut Võru tänavale

Näitus Kaarsillal

Papergirl'i näituse vaade

1. www.tartupostimees.ee/1244980/soodapritsimehed-valivad-kunsti

2. stencibility.blogspot.com/2011/05/hallid-harrad-uhistoo-ja.html

3. stencibility.blogspot.com/2013/02/hupnonautide-tegemine.html

4. stencibility.blogspot.com/2013/02/ouroborse-tegemine.html

5. <http://stencibility.blogspot.com/2012/06/fotokonkursi-tulemused.html>

6. suurjalutuskaik.blogspot.com/2013/05/papergirlinaituse-finaal.html

7. suurjalutuskaik.blogspot.com/2013/05/stencibility.html

8. www.facebook.com/PlanetOkeiko

9. hypnoBOOSTER.com

10. suurjalutuskaik.blogspot.com/2013/05/stencibility_7.html

LISAINFO:

stencibility.blogspot.com,
[facebook.com/Stencibility](https://www.facebook.com/Stencibility)
stencibility@gmail.com

TÄNAVAKUNSTI FESTIVAL SÕNUM SEINAL

10.-14. august 2013 Pärnus

Intervjuu festivali korraldaja Keiu Telvega

Millised on ideelised ajendid korraldamaks Sõnum Seinal tänavakunsti festivali? Milliste kogemuste andmistele festival keskendub? Kuidas näete tänavakunstu rolli linnaruumi kujundamises?

Kõik hakkas tegelikult sellest, kui mul õnnestus bakalaureusetöö raames uurida tänavakunsti. Vestlused tänavakunstnikega ning nende maailmavaate tundmaõppimine panid mind mõtlema erinevatele võimalustele, kuidas saadud kogemust ja teadmist edastada ka neile inimestele, kellel endal puudub võimalus ning aeg selle valdkonnaga lähemalt tutvuda. Tänavakunsti abil saab linnaruumi paremaks muuta ja suhtlusest tänavakunstnikega on välja tulnud, et ka neil on see ambitsioon olemas. Sõnumid, värvid, põnevad kompositsioonid võiksid olla osa meie igapäevasest linnapildist. Tänavakunst ei nõua keerulisi tehnilisi lahendusi ega inimeselt eraldi ettevõtlikkust külastamaks galeriid või kunstimuseumi.

Sõnum Seinal festival keskendubki erinevate tänavakunsti võimaluste näitamisele, tuues lisaks šabloonkunstile ja grafitile tänavale ka eesti kunsti-klassika interpretatsioonid, skulptuuri, maali jne. Me pole välistanud ühtegi kunstivormi ning kavandid kõikides stiilides on konkursile oodatud. Festivali lõppilme selgub juba pärast konkreetsete tööde väljavalimist.

Millist rolli esindab Sõnum Seinal Pärnu linna kujundamises? Kuidas näete festivali mõju Pärnu linnale?

Tänavakunsti töödele koha otsimisel oleme lähtunud ennekõike nendest linnaruumi osistest, mis on oma esmase eesmärgi minetanud ja jäänud juba

INTERVJU

mõneks ajaks lagunema. Värvide ja sõnumitega anna vanale pinnale uue väärtuse, mis omakorda peaks näitama laiemalt tänavakunsti kasutamise võimalusi. Kõik festivali käigus tehtud tööd jäävad linnapilti pikemaks ajaks ning ideaalis peaksid muutuma Pärnu üheks osaks. Festivali eesmärgiks on näidata alternatiivse linna kujundamisprotsessides ning tuua esile, kuidas on võimalik linnakeskkonda ühe algatuse tulemusena muuta ja ehk isegi parandada. Ühelt poolt võiks festivali käsitleda kui tänavakunsti tutvustavat aktsiooni, aga laiemalt on selle taga soov panna inimesi märkama end ümbritsevat linnakeskkonda ja neid võimalusi, kuidas seda saab paremaks muuta.

Millised tegevused ja üritused festivaliga kaasnevad? Mille põhjal on valitud need konkreetsed objektid linnaruumis, mida rakendada tänavakunsti viljelemise tarbeks?

Festivali keskuseks saab Pühavaimu 17 maja, mis haarab endas kolme eraldiseisvat projekti. Tegemist on vana vabrikuhoonega, mis on jäänud lagunema ning festivali käigus leiab selle ruumides paiga tänavakunsti käsitlevat näitust, maja aknad saab enda kasutusse projekt „Aken kunsti” ning otsusein saab lõuendiks mõnele kunstigrupile. Lisaks Pühavaimu tänava majale on Pärnu Brackmanni-nimelisse parki püstitatud kunstiklassika allee, mis haarab eesti kunstnike tööde interpretatsioone, Steineri aias on võimalik jälgida skulptorite tegemisi, Rannapargis asuvad Jasper Zoova võrkskulptuurid ning lisaks sellele on kesklinnas veel paar seina, mis jäävad väliskunstnike kasutusse. Valik on tulenenud meeskonna visionist ning sobivate hoonete kättesaadavusest Pärnu kesklinna piirkonnas.

LISAINFO:

www.facebook.com/sonumseinal

www.parnufringe.ee

Tänavakunsti festivali “Sõnum seinal”
kunstiline juht: keiu.telve@gmail.com

Foto: suurjalutuskaik.blogspot.com

LINNAFESTIVAL UIT

15.-17. august 2013 Tartus

Intervjuu korraldajate Marie Kliimani ja Karmen Otuga

Millised on ideelised ajendid korraldamaks UIT Linnafestivali? Milliste kogemuste andmistele festival keskendub? Kas festivali üks eesmärke võiks olla millegi uue konstrueerimine juba tuttavlikus argipäevastunud linnas?

Idee tekkis, külastades välismaiseid festivale. Alustades Tartus idee kallal töötamist, selgus, et festivalile on rohkelt kaasamõtlejaid. End samuti interdistsiplinaarsuse egiidi all tutvustanud festival *Eclectica*¹ lõpetas eelmisest aastast tegutsemise, mistõttu valitseb Tartus hetkel olukord, kus puudub üritus, mis koondaks interdistsiplinaarsuse ja kohaspetsiifikaga tegelevaid kunstnikke ning nendest teemadest huvitatud inimesi.

Kuigi tegu on eelkõige Tartu linnaruumi festivaliga, on UIT ka rahvusvahelise haardega, tuues Tartusse uudsete vaadete, tehnika ning distsipliinidega tegelevaid artiste ning lisaks kohalikule kunstnikkonnale ka inimesi, kes Tartu linna hoopis uuel ja põneval viisil vaatleksid. Näiteks esinevad festivalil prestiižse Norra Teatriakadeemia äsjased lõpetajad, kes rakendavat meetodit, kaasates publiku lavastuse sündi blogi vahendusel – muuhulgas saab valida, kes keda seebiooperite olemust käsitlevas lavastuses suudleb ning kuidas etendus lõppeb. Samuti võib kohata kehamiimi tehnikat esindavaid artiste Barcelona lavakoolist MOVEO, kelle aktsioonid kujutavad endast ootamatutes kohtades lühikeste etüüdidega ülesastumisi.

Festivali üheks peamiseks eesmärgiks ongi soov juhatada linnaelanikud ja festivalikülalised kõrvale oma argipäevastelt marsruutidelt ning tuua tavalisse päeva ebatavalisi juhtumisi ja eriskummalisi üllatusi, kutsuda inimesed uitama harju-

1. www.facebook.com/pages/Eclectica-Festival/127701160043?fref=ts

INTERVJUU

muspäratutele radadele. Seega võib öelda küll, et millegi uue konstrueerimine juba tuttavlikus argipäevastunud linnas, on kindlasti üks meie eesmärke.

Millised tegevused festivaliga kaasnevad? Milles seisneb festivali interdistsiplinaarsus?

Põhiprogrammi kuuluvad etendus-, heli-, ja videokunsti valdkonna esindajad, linnapildis näeb mitmeid kohaspetsiifilisi installatsioone, läbi viiakse erinevaid kirjandus- ning tänavakunsti tuure. Toimuvad ka mitmed interaktiivsed linnakeskkonnaga seotud mängud ning samuti leiab festivalikavast lastele suunatud tegevusi. Festivalil osalevad sel korral kunstnikud Eestist, Lätist, Leedust, Hispaaniast ja Norrast.

Oluline on, et festival soosib kaasprodutseerimise näol eri valdkondadest kunstnike koostööd, mida kavatseme tulevatel aastatel veelgi rohkem rõhutada. Etendus- ja installatsioonikunstid on väljundid, mille kaudu saavad eri kunstidistsipliinide esindajad koostööd tehes uut kvaliteeti luua. Tahame välja murda veidi kapseldunud kunstiloomest, mis reeglina eeldab lavastaja, näitleja, stsenograafi koostööd. Hoopis julgemalt võiks pöörduda mõne teistsuguse taustaga loomeinimese poole.

Milliseid linnakasutus praktikaid festival soosib? Millistele linnaosistele soovite tähelepanu pöörata?

Tahame viia Tartu kesklinna koondunud kultuurielu ka äärelinnadesse ja nõ Tartu perifeeriasse. Et magalad ei oleks ainult magalad ning tööstuspiirkondades liiguksid peale suurte autode ka ringiuitavad jalakäijad ning ratturid. Omamoodi tunne-oma-kodulinna projekt – ilusat ja põnevat leiab igalt poolt – kunst ei kuulu ainult galeriidesse, kultuuriklubidesse ja teatrimajadesse, vaid ka tänavatele ja inimeste sekka. Tahame tuua linnapilti värvi ja elevust, panna inimesed oma ümbrust uue pilguga vaatama.

Linnafestival UIT programmist leiab näiteks Eike Epliku teostatud installatsiooni salapärases Hiinalinnas ning lavastuse „Ehe ruum“, mis valmib koostöös noore koreograafi Liis Varese, ehtekunstnik Anna-Maria Saare ja etenduskunstnik Taavet Janseniga Vana-Peetri kalmistul. Sarnastes paikades toimuvad ka mitmed teised etenduskunsti projektid.

Kas festival käsitleb linna inimestevahelise interaktsiooni taustüsteemina või käsitletakse linna omaette uurimisobjektina, milles tuuakse esile linna elementide päritolu, ajalugu, autor jms?

Pigem näeme linna omaette uurimisobjektina, kasvava ja areneva, mõneti isereguleeruva organismina, kui nii võib öelda. See on küll romantiline vaatenurk, kuid sellest hoolimata (või just selle tõttu) võluv. Linn, kätkedes endas alati teatud kollektiivset anonüümsust, võib väga ägedaid asju korda saata. Natuke tegeleme anonüümsuse uurimisega ning selles teatud nihete tekitamisega. Heaks näiteks on Annelinna maja Pikk 86 aktsioon, kus saavutasime kokkuleppe suure nelja trepikojaga paneelmaja elanikega, kes üksteist (ja ka meid) isiklikult tundmata ühise valgusinstallatsiooni löid. Selles on midagi väga ilusat ja võimsat.

LISAINFO:

www.uit.ee

facebook.com/LinnafestivalUIT

uit@uit.ee

Foto: Lauri Täht

LINNARUUMI- JA TÄNAVAKUNSTI FESTIVAL PROSESSIFESTIVAALI

12. juuni 2013 Helsingis

Intervjuu festivali korraldaja ja tänavakunsti näituse kuraatoriga Viktor Guroviga

Millised on Prosessifestivaali ideelised taotlused, millele festival keskendub?

Prosessifestivaali keskendus linnas ja avalikus ruumis toimuvatele kõrvalnähtustele ning protsessidele. Seekord oli suurema tähelepanu all tänavakunst. Festivalil toimusid erinevad töötoad, kus linnaelanikud said ise proovida erinevaid tehnikaid tänavakunsti viljelemiseks, samuti näidati noorte lühifilme, toimusid muusikalised etteasted ja tänavakunstile keskenduvad loengud. Avati tänavafoto-, koomiksi- ja tänavakunsti näitused. Idee oli erinevate tegevuste, arutluste ning vaatluspraktikate kaudu lahata ja õppida mõistma linnas toimuvaid loovnähtusi.

Millistel alustel kujunes näitusel osalevate kunstnike valik?

„Prosessi“ näituse kokkupanekul keskendus kunstnikele, kes omavad teatavat rolli linnaruumi kujundamisel, kes inspireerituna ümbruskonnas asetleidvatest sündmustest, on alustanud omaalgatuslikult linnapildi muutmist. Näituse eesmärk oli kunstnike teoste vahendusel näidata nende loovtöö protsesse. Kunstnike valik põhines nende eelnevalt tehtud töödel. Festivali organiseerijaks oli Eesti Instituut Soomes, seega oli meie huvides kutsuda võimalikult palju kunstnikke Eestist. Valiku oluliseks tingimuseks osutus nende aktiivsus viimaste aastate jooksul ja panus tänavakunstkultuuri.

Foto: Lauri Täht

INTERVJUU

Näitusel osalesid eesti kunstnikest¹ **Multistab**, **Le 60 collective**², **Uku Sepsivart**³ ning **Mina Ja Lydia**⁴. Soomest olid kohal **Poe**, **Egs**, **Frank & Japhy**, **Jussy Two Seven**⁵ ja **Pallo**. Helsingi tänavakunstnike kõrval oli esindatud ka **Nug Rootsist**, **Petro** Inglismaalt, **2Shy**⁶ Prantsusmaalt ja **Flying-Förtress**⁷ Saksamaalt.

Kuidas oled otsustanud tänavakunstnike teoseid näitusel presenteerida?

Kui selgus, et saan korraldada näituse Tiivistämo hoones, jagasin ruumiplaani 11 alaks. Kutsutud kunstnikele saatsin kontseptsiooni teksti, alade jaotuse plaani ja fotod ruumist. Üldine plaan nägi ette, et näituse ruumi sisenedes näeb külastaja kõigepealt traditsionaalse grafiti mõjutustega kunstnike töid, seejärel kunstikke, kes kasutavad ikoonilist keelt, näiteks karakterites ning installatsioonides ja seejärel trafaret-tehnika esindajad. Kuna mitmed kunstnikud olid varem omavahel koostööd teinud, siis paigutasin nad lähistikku ka näitusel. Enamik seinamaalidest ja installatsioonidest sai tehtud spetsiaalselt selleks näituseks ja valmisid üheaegselt näituse ülespanekuga, mis nõudis lühikese aja jooksul kiireid otsuseid ja head koostööd kunstnikega.

Millisena näed tänavakunstniku rolli linna kujunduses? Levib uskumus, et justkui grafitis kajastub linnaelanike alateadvus, kuid kuidas näed sina linna ja tänavakunsti omavahelist suhet?

Linn mõjutab inimesi erinevatel viisidel. Linnaruumis on indiviidide mõtete ja emotsioonide peegeldus neid ümbritsevast keskkonnast loomulikuks nähtuseks. Tänavakunstnik loob tänavapilti oma teosega lisaväärtust, kuid samas võib see ka toimida vastupidiselt, sest kindlasti ei saa pidada paljusid tehtuid töid kunstiks. Mulle tundub, et ainult siis on võimalik mõista kunsti avalikus ruumis, kui linnaelanik on sellest huvitatud ja suudab seda mõista.

1. viro-instituutti.fi/prosessi/artists.html

2. le60collective.planet.ee

3. ukusep.blogspot.com

4. minajalydia.tumblr.com

5. jussitwoseven.com

6. 2shywashere.com

7. flying-fortress.blogspot.com

LISAINFO:

www.viro-instituutti.fi/prosessi/

